

ALGEMEEN HOOFDKWARTIER.

AFDEELING LANDMACHT.

=====

SECTIE: II.d.

NO: 4208 Geheim.

A.H.K. 12 April 1940.

BIJLAGEN: ----.

ONDERWERP:

Afvoer faecaliën, urine en
huisvuil.

=====

Op verzoek van den Inspecteur van den Geneeskundigen Dienst der Landmacht doe ik Uwer Excellentie (U) de volgende aanwijzingen toekomen, ten einde zooveel mogelijk de verspreiding van besmettelijke ziekten te voorkomen.

Hoewel door Commandanten in legeringsgebieden aan den afvoer van faecaliën, urine, huisvuil enz. veelal reeds aandacht wordt geschonken, blijkt toch herhaaldelijk, dat nog op vele plaatsen meer zorg gewenscht is. Nu het warme jaargetijde begint aan te breken, dient aan deze aangelegenheid de meeste aandacht te worden geschonken, meer nog dan gedurende den winter. In de zomermaanden neemt de kans op het uitbreken van besmettelijke darmziekten (typhus, dysenterie) toe, terwijl anderzijds de onvoldoende afvoer van genoemde stoffen het optreden van een vliegenplaag in de hand werkt, welke dieren de genoemde ziekten kunnen verspreiden.

Het is daarom noodzakelijk, dat door Commandanten en officieren van gezondheid meer dan tot nu de grootste zorg aan doeltreffende verwijdering van de genoemde stoffen wordt besteed en alles in het werk wordt gesteld om de privaten en de omgeving der kwartieren en keukens zoo zindelijk mogelijk te houden.

Privaten en waterplaatsen.

Deze dienen niet dichterbij dan op 10 meter afstand van de kwartieren te liggen, tenzij het goed ingerichte waterclosets betreft. De afstand ten opzichte van waterbronnen, keukens en eetzaal dient zoo groot mogelijk te zijn.

AAN:

Zie verzendingslijst.

=====

- Afdoende -

Afdoende reiniging is noodzakelijk, bevuiling dient streng te worden tegegegaan.

Uit den aard der zaak kunnen de privaten en urinoirs niet bij alle kwartieren op dezelfde wijze zijn ingericht.

Aanwezig kunnen o.m. zijn:

Waterclosets. Indien deze afzonderlijk kunnen worden door-
gespoeld, dient dit na gebruik te geschieden. Is alleen ge-
zamenlijk doorspoelen mogelijk, dan dient dit minstens 3x
daags te geschieden; de zitplaatsen dienen dagelijks te
worden schoongemaakt.

Zit of hurkprivaten: waarbij de faecaliën in een betonnen
of steenen goot worden opgevangen. Deze gooten dienen min-
stens driemaal daags te worden doorgespoeld. Eventuele zit-
plaatsen dienen dagelijks te worden gereinigd.

Ton- of Emmerprivaten, al of niet als hurkprivaat ingericht.
Hierbij dient er in de eerste plaats op gelet te worden,
dat de emmers zoodanig staan opgesteld, dat de faecaliën
in en niet naast de vaten vallen. De tonnen c.q. emmers
dienen dagelijks te worden geledigd. Zij dienen op zooda-
nigen ondergrond te staan, dat deze goed gereinigd kan wor-
den. Evt. zitplaatsen dienen dagelijks gereinigd te worden.

Wanneer het reinigen van de emmers c.q. tonnen door
corveeërs of militairen ter plaatsen moet geschieden, is
het van veel voordeel hiervoor een verharde plaats (tegels,
beton) met goede waterafvoer te maken, waarbij zoo mogelijk
stroomend water aanwezig zij, opdat de tonnen kunnen worden
schoon gespoten.

De schoone ton wordt $\pm$ 1 dm. hoog gevuld met kalkmelk
(1 deel gebluschte kalk op 6 deel water) waarna de ton met
de kalkmelk op haar plaats wordt gezet.

Voor het verplaatsen der tonnen is een wagen, een kar,
e.d. noodig daar het dragen der tonnen als regel tot veel
morsen aanleiding geeft.

Gegraven latrines: Minstens 1x per dag dient de ontlasting
met zand te worden bedekt, waarbij eerst kalkmelk op de fae-
caliën kan worden gebracht. Beter nog is den troep op te
voeden in dien zin, dat elken man onmiddellijk de uitwerpse-
len met zand bedekt. Bij de latrine behoort dan zand en een
schop aanwezig te zijn.

Wordt de kuil te vol dan dient tijdig een nieuwe latrine te worden gegraven. De oude wordt dichtgemaakt en de plaats ervan gemerkt.

Waterplaatsen. Deze dienen iedere dag gereinigd te worden, waarbij het aanwenden van creoline van voordeel is. Herhaaldelijk blijkt de urine onvoldoende weg te zakken. Hiertoe kan van voordeel zijn het graven van een kuil van $\pm 1.20\text{m}$ lang, breed en diep, deze wordt opgevuld met brokken steen, grof grind en dergelijke, waarna de kuil met aarde gesloten wordt. De afvoerbuis van de waterplaats wordt hierin gevoerd. Een dergelijk kuil kan voor ± 100 man geruime tijd dienen.

Gewezenwordt op het nut van het verstrekken van closetpapier, daar kranten e.d. veelal verstopping van de afvoerkanaalen veroorzaken. Denmanschappen wordt bij herhaling op de noodzakelijkheid van het handen wasschen na den stoelgang gewezen. In het bijzonder dient er op gelèt te worden, dat de manschappen, die behooren tot het corveé dat bij groote kwartieren met het schoonhouden der privaten e.d. zal worden belast, na afloop van hun werkzaamheden en vooral ook voor het nuttigen van de maaltijden goed de handen met water en zeep wasschen.

Afvoerspoeling, huisvuil e.d.

Bij herhaling kan worden waargenomen dat juist bij de keukens de spoeling, afval, enz. ondoelmatig wordt bewaard. Spoelingtonnen dienen steeds gesloten te zijn, een gegalvaniseerd ijzeren gesloten vuilnisvat is van veel nut. Huisvuil dient op de daarvoor bestemde plaatsen afgesloten te worden bewaard. Veel afval kan door verbranding worden vernietigd.

In een algemeen schrijven kan uit den aard der zaak niet met alle plaatselijke omstandigheden rekening worden gehouden, doch steeds zal naar een zoo goed mogelijke verwijdering c.q. vernietiging van faecaliën en vuil moeten worden gestreefd, waarbij de boven aangegeven beginselen als leidraad zullen kunnen dienen.

Waar noodig zullen voorstellen tot verbetering van bestaande toestanden behooren te worden gedaan.

Ik verzoek Uwer Excellentie (U) met het bovenstaande rekening te doen houden.

coll. *coll.*

u.

//

DE GENERAAL,
OPPERBEVELHEBBER VAN LAND- EN ZEEMACHT.

c.l.

DE MAJOR,

J. Govers
Ir. J. Govers.

VERZENDINGSLIJST.

den Commandant van het Veldleger	1250	ex.
den Commandant Iste Legerkorps	235	"
den Commandant v.d. Vesting Holland	430	"
den Commandant v.d. Stelling van den Helder	120	"
den Commandant in Zeeland	140	"
den Territoriale-bevelhebber in Z. Limburg	80	"
den Territoriale-bevelhebber in Friesland	60	"
den Commandant v.d. Luchtverdediging	200	"
den Directeur der Etappen- en Verkeersdienst	170	"
den Commandant v.h. Algemeen Weerstation.	2	"
den Commandanten v.h. I t/m IV Va. Weerstation elk	2	"
het Hoofd v.h. Centraal Laboratorium.	2	"
den Commandant Troependetachment A.H.K.	2	"
In afdruk aan:		
den Inspecteur v.d. Geneeskundigen Dienst der Landmacht.	2	"
=====		